

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС ПРАКТИКИ

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (ОЗНАЙОМЛЮЮЧА)**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія та громадянська освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва практики	Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча)
Викладач (-і)	Королько Андрій Зіновійович
Контактний телефон викладача	0342-59-60-06
Е-mail викладача	andrii.korolko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа 15.00 год.
2. Анотація до навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої)	
<p><u>Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча)</u> є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього рівня бакалавра з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» спеціалізації 014.03 Історія та громадянська освіта. Відповідно до навчального плану навчальну практику в закладах освіти (ознайомлюючу) проходять студенти у першому семестрі. Базами проведення практики виступають заклади загальної середньої освіти м. Івано-Франківська: Ліцей № 11 Івано-Франківської міської ради, Католицький ліцей святого Василя Великого, м. Івано-Франківськ. Студенти заочної форми навчання можуть проходити практику у ЗЗСО по місцю свого проживання.</p>	
3. Мета та цілі навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої)	
<p>Метою навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої) є закріплення й розширення знань і вмінь, отриманих студентами під час навчання; використання набутих знань з фахових дисциплін для ведення спостереження за навчально-педагогічним процесом в школі, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов; оволодіння студентом первинним професійним досвідом; проведення психолого-педагогічних спостережень за учнями класу. Практика передбачає підготовку випускників як фахівців – вчителів історії і суспільствознавчих предметів в закладах загальної середньої освіти, які здатні до впровадження традиційних та інноваційних технологій навчання в професійній діяльності.</p> <p>Основні цілі навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої) – ознайомити студентів із навчальним закладом; забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних та виховальних завдань; набути нові знання на основі вивчення навчально-організаційної структури навчального процесу, інструментарію навчального процесу; вивчати шкільну документацію: план роботи школи, особові справи учнів, щоденники, класні журнали, календарне планування вчителів-істориків; отримати практичні навички роботи в навчальному середовищі через спостереження за роботою вчителя; вміти оформляти звітну документацію</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча) покликана розвинути наступні компетентності:</p> <p>Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та</p>	

практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях;

ЗК 2 – знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності;

ЗК 3 – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою;

ЗК 5 – здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально на основі чинного законодавства та міркувань етики;

ЗК 6 – здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих;

ЗК 7 – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки;

ЗК 9 – здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати рухову активність для відпочинку;

ЗК 10 – здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу;

фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК):

ФК 1 – здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність;

ФК 2 – здатність забезпечувати навчання учнів українською – державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області історії та суспільствознавства;

ФК 3 – здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей, застосовувати під час організації навчально-виховного процесу ефективні методики й технології;

ФК 5 – здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання;

ФК 6 – здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку, спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них;

ФК 7 – здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності і законодавства щодо охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання під час освітнього процесу здоров'язбережувальних технологій;

ФК 8 – здатність до здійснення рівноправної та особистісно-зорієнтованої взаємодії з

учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства;

ФК 9 – здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокореляцію своїх професійних якостей, аналізувати, досліджувати та поширювати передовий педагогічний досвід;

компетентності предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) (ПК):

ПК 4 – здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь;

ПК 6 – здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності;

ПК 8 – знання змісту та завдань організації допрофільної підготовки учнів;

ПК 9 – здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання;

ПК 10 – здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання студента, які формуються під час проходження навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої).

програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей:

РН 1 – відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів;

РН 2 – демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання;

РН 3 – називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти;

РН 4 – здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку;

РН 5 – вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них;

РН 6 – називати і пояснювати принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками;

РН 7 – демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності;

РН 8 – генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і

для широкого загалу державною та іноземною мовами;

РН 11 – виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності;

РН 12 – аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей;

РН 13 – демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні;

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4 – демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки;

ПРН 6 – працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначити власну позицію щодо суперечливих питань;

ПРН 8 – володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором;

ПРН 9 – цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;

ПРН 10 – усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.

5. Організація практики

Обсяг навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої)

лекції	–
семінарські заняття / практичні / лабораторні	–
самостійна робота	180

Ознаки практики

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1-й семестр	014 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)	1	нормативний

Тематика (етапи) практики

Етапи	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Розробка календарного графіку проходження практики. Узгодження його з керівником-методистом та факультетським керівником практики	–	–	4
Підготовка психолого-педагогічного щоденника студента-практиканта	–	–	8
Підготовка технологічних карт уроків (не менше десяти)	–	–	90
Виконання індивідуального завдання практики	–	–	40

Оформлення звіту практики	–	–	8
Підготовка усієї документації практики			30
	ЗАГ:	–	–
			180
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів з навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої) відбувається у формі <i>заліку</i> . Підсумкова оцінка (максимум 100 балів) визначається як сума балів за такі види контролю: оцінка оформлення календарного графіка і щоденника практики (максимально – 10 балів), оцінка упорядкування технологічних карт уроків, проведених учителем (максимально – 40 балів), оцінка виконання індивідуального завдання (максимально – 20 балів), оцінка письмового звіту практики (максимально – 10 балів), оцінка захисту практики (максимально – 20 балів).		
Критерії оцінювання матеріалів практики	<p>Оцінювання навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої) здійснюється за 100-бальною шкалою та включає суму балів за п'ятьма видами контролю: оцінка оформлення календарного графіка і щоденника практики; оцінка упорядкування технологічних карт уроків, проведених учителем; оцінка виконання індивідуального завдання; оцінка письмового звіту практики; оцінка захисту практики.</p> <p>Оцінка «відмінно» (90–100 балів) ставиться за умов виконання студентом повного обсягу програми практики та індивідуальних завдань керівника; якісно підготовлений календарний графік та у щоденнику – опис виконаних на практиці робіт; на високому рівні упорядковані технологічні карти уроків, проведених учителем, зокрема чітко подані і охарактеризовані етапи уроків, їх дидактичні завдання, проаналізовані виконання цих завдань учнями; наприкінці технологічних карт уроків подані детальні пояснювальні записки з висновками й пропозиціями; як індивідуальне завдання, якісно підготовлений відеоролик про освітньо-професійну програму, спеціальність Середня освіта (Історія та громадянська освіта) ОР «Бакалавр», факультет історії, політології і міжнародних відносин; підготовлена чітка текстова анотація до відеоролика; у підсумковому звіті про проходження практики та на захисті практики чітко розписані та виголошені види виконаних студентом-практикантом робіт, подано його (її) аналітичне ставлення до практики.</p> <p>Оцінка «добре» (70–89 балів) ставиться за умов, якщо студент виконав повний обсяг програми практики та індивідуальних завдань керівника, проте виявлено незначні огріхи у проходженні та в оформленні матеріалів практики; якісно підготовлений календарний графік та у щоденнику – опис виконаних на практиці робіт, проте помітні були незначні стилістичні і технічні огріхи; на достатньо високому рівні упорядковані технологічні карти уроків, проведених учителем, зокрема подані і охарактеризовані етапи уроків, їх</p>		

	<p>дидактичні завдання, проаналізовані виконання цих завдань учнями; проте наприкінці технологічних карт уроків не завжди подані або недостатньо розписані пояснювальні записки з висновками й пропозиціями; як індивідуальне завдання, належним чином підготовлений відеоролик про освітньо-професійну програму, спеціальність Середня освіта (Історія та громадянська освіта) ОР «Бакалавр», факультет історії, політології і міжнародних відносин; підготовлена текстова анотація до відеоролика; у підсумковому звіті про проходження практики та на захисті практики достатньо розписані та виголошені види виконаних студентом-практикантом робіт, подано тезово його (її) ставлення до практики.</p> <p>Оцінка «задовільно» (50–69 балів) ставиться якщо студент виконав повний обсяг програми практики та індивідуальних завдань керівника, проте виявлено було достатньо багато помилок у проходженні та в оформленні матеріалів практики; з мовностилістичними і технічними огріхами та помилками підготовлений календарний графік та у щоденнику – опис виконаних на практиці робіт; на достатньо низькому рівні, упорядковані технологічні карти уроків, проведених учителем, зокрема поверхнево подані і охарактеризовані етапи уроків, їх дидактичні завдання, проаналізовані виконання цих завдань учнями; наприкінці технологічних карт уроків не подані пояснювальні записки з висновками й пропозиціями; під час виконання індивідуального завдання у зйомках та монтажу відеоролика про освітньо-професійну програму, спеціальність Середня освіта (Історія та громадянська освіта) ОР «Бакалавр», факультет історії, політології і міжнародних відносин студент-практикант брав опосередковану участь; на низькому рівні підготовлена текстова анотація до відеоролика; у підсумковому звіті про проходження практики та на захисті практики коротко, без належного аналізу, подані та виголошені види виконаних студентом-практикантом робіт, не показано власне ставлення до проходження практики.</p> <p>Оцінка «незадовільно» (1–49 балів) ставиться за умов, коли за період практики виявлено неготовність студента до проходження навчальної практики закладах освіти в наслідок слабких знань з базових предметів і методики їх викладання, або недоброчесного ставлення до своїх обов'язків. Якість складених календарного графіка практики, щоденника практики, технологічних карт уроків, проведених учителем, індивідуального завдання оцінена методистами на «незадовільно» відповідно до встановлених критеріїв. Порушення техніки безпеки, трудової дисципліни також може стати підставою для оцінки «незадовільно».</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Форма і терміни підсумкового контролю визначаються навчальним планом. Передбачається виконання всіх форм роботи, відсутність невиконаних завдань.

<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – залік. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план, залікову книжку студента. У разі отримання негативної оцінки під час складання заліку студенту надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умови отримання негативної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії студент відраховується з університету.</p> <p>Підсумки проведення навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої) обговорюються на засіданні кафедри історії України і методики викладання історії, а загальні результати практики підсумовують на засіданні вченої ради факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p>
<p>7. Політика навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої)</p>	
<p>Академічна доброчесність:</p> <p>У Прикарпатському університеті навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися Положення про запобігання академічному плагіату (http://surl.li/dztjc), Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (http://surl.li/evnhu), Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/eonvn).</p> <p>У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студенту повторно виконати необхідний вид роботи.</p> <p>Виконання усіх завдань навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої) обов'язкове.</p> <p>Відвідування навчальної практики є обов'язковою умовою успішного складання заліку. За умови відсутності студента(-ки) на базі практики з поважної причини здобувач освіти має право на повторне проходження практики за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу університету. У разі дистанційної/змішаної форми організації праці практики в закладі освіти, здобувач освіти має право проходити практику у відповідній формі.</p> <p>Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf Неформальна освіта вітається проходження навчальних курсів з використанням різних освітніх платформ, які можуть стати корисними у підготовці матеріалів навчальної практики в закладах освіти (ознайомлюючої).</p>	
<p>8. Рекомендована література</p>	
<p>1. Балицька Т.В. Актуальні завдання вдосконалення самостійної роботи студентів у системі вищої школи // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. –</p>	

2004. – № 9: Педагогічні науки. – С. 137–142.

2. Березяк К. М., Накорчевська О. П., Васильєва О. А. Психологічні особливості адаптації студентів до навчання в умовах війни // Перспективи та інновації науки. – 2022. – № 10 (15). – С. 401–411. – Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/2473/2476>

3. Бех І. Д. Справедливість–несправедливість у міжособистісних взаєминах // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2006. – № 1. – С. 5–14.

4. Бохонкова Ю.О. Соціально-психологічна адаптація першокурсників до умов вищих навчальних закладів : монографія. – Луганськ, 2011. – 199 с.

5. Буднікова, С. Л. Розвиток логічного мислення в умовах компетентісно-зорієнтованого підходу до навчання на уроках правознавства // Історія та правознавство. – 2010. – № 13. – С. 6–9.

6. Булах І. С., Долинська Л. В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів: Навч.-метод. посібник. – Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002. – 114 с.

7. Вайнола Р.Х. Особливості професійної підготовки майбутнього педагога в контексті особистісного підходу // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління: Зб. наукових праць. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2006. – Випуск 4. – С. 55–61.

8. Винославська В. Психологічні особливості студентської групи // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 7. – С. 65–70.

9. Вознюк О. В. Професійно важливі якості сучасного вчителя як творчої особистості // Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціле життєвого навчання: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Рута, 2016. – 400 с. – С. 67–97. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/26223/1/Вознюк_МОНО_Педмайстерність_2016.pdf

10. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 92 с. – Режим доступу: <http://surl.li/dlojk>

11. Главацька О.Л. Основи самовиховання особистості: навчально-методичний посібник. – Тернопіль, 2008. – 206 с.

12. Глівінська О., Мирончук Н. Особливості адаптації студентів перших курсів до навчання у ВНЗ // Професійна підготовка фахівців у системі неперервної освіти : збірник наукових праць. – Житомир, 2015. – С. 209–215. – Режим доступу: <http://surl.li/mgowi>

13. Гурська О. Місце та роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі // Витоки педагогічної майстерності. – 2014. – Вип. 13. – С. 103–108. – Режим доступу: <http://surl.li/mszqi>

14. Дідух М. М. Проблеми й основні напрями адаптації студентів до умов навчання в закладах вищої освіти // Юридична психологія. 2019. – № 2 (25). – С. 61–69. – Режим доступу: <http://surl.li/mgpce>

15. Драч І. І. Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів як важливий елемент сучасної підготовки фахівців // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. – К. : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. – Вип. 37. – С. 86–90.

16. Дурманенко Є., Клиш І. Діалогічна міжособистісна взаємодія викладача і студентів як умова організації освітнього процесу в закладі вищої освіти // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки. – 2019. – № 11(395). – С. 24–30. – Режим доступу: <http://lpc->

dspace.org.ua/handle/123456789/171

17. Жалдак Л. Управління гуртування студентської групи // Освіта і управління. – 1999. – № 3. – С. 99–102.

18. Єрмоленко А. О. Професіограма й професійний портрет сучасного вчителя історії // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – 2015. – Вип. 124. – С. 78–81. – Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B9/Downloads/VchdpuP_2015_124_22.pdf

19. Йопа Т. В., Остапов А. В. Адаптація студентів-першокурсників до умов навчання в закладах вищої освіти // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2021. – № 2 (340), ч. 2. – С. 16–27. – Режим доступу <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/issue/view/24>

20. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2022. – Режим доступу: <http://surl.li/eonvn>

21. Кононко О. Особистісна компетентність майбутнього педагога: зміст, структура, умови формування // Інноватика у вихованні. – 2019. – № 10. – С. 75–84. – Режим доступу: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iu/article/view/187/188>

22. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С. 2–5.

23. Королько А., Коляда І., Камбалова Я. Мультиперспективність історії в умовах Нової української школи // Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. – Київ : Міленіум, 2023. – Вип. 34 (1–2023). – С. 159–175. – DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34.159-171>

24. Котик І. О. Розвиток суб'єктивності учнів при розв'язанні конфліктів у процесі діалогічного навчання // Психологія: Зб. наук. праць. – Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2000. – Вип. 3 (10). – С. 143–150.

25. Лаппо В. В. Психологічний клімат академічної групи як чинник виховання духовних цінностей особистості студента // Наука і освіта. – 2015. – № 10. – С. 86–91. – Режим доступу: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2015/JRN_10/17.pdf

26. Левківська Г. П., Сорочинська В. Є., Штифурак В. С. Адаптація першокурсників в умовах вищого закладу освіти: Навч. посібник. – К. : Либідь, 2001. – 128 с.

27. Лівенцова В. А., Мащенко С. В., Левадна Т. М. Самостійна робота студентів як ефективна складова навчання за кредитно-модульною системою. – 2009. – С. 114–118. – Режим доступу: <http://surl.li/mszno>

28. Лузан П., Зайцева І. Академічна група в контексті проблеми виховання студентської молоді // Освіта і управління. – 2002. – Т. 5, № 1. – С. 151–156.

29. Методичні рекомендації до змісту та організації самостійної роботи студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – 2013. – Режим доступу: <http://surl.li/czexp>

30. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії. – К. : Академвидав, 2010. – 200 с.

31. Михайленко О. Особливості організації самостійної роботи студентів у ВНЗ // Молодь і ринок. – 2015. – № 10. – С. 64–68. – Режим доступу: <http://surl.li/mszim>

32. Навчальний план 014 Середня освіта (Історія). ОР «Бакалавр». 2023 р. – Режим доступу: <http://surl.li/lngef>

33. Непорада І. М. Адаптація студентів-першокурсників до дистанційного навчання в

умовах воєнного стану // Імідж сучасного педагога. – 2023. – № 1 (208). – С. 39–45. – Режим доступу: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/273771/269703>

34. Освітній процес Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Режим доступу: <https://efund.pnu.edu.ua/3-1-osvitnij-protses/>

35. Освітньо-професійна програма 014 Середня освіта (Історія) ОР «Бакалавр». 2023 р. – Режим доступу: <http://surl.li/Ingcm>

36. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.). – Київ – Тернопіль, 2004. – 147 с.

37. Плющ В. М. Готовність майбутніх учителів до професійного самовдосконалення як психолого-педагогічна проблема // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – 2019. – № 183. – С. 139–143. – Режим доступу: <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/433/412>

38. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Підручник. – К. Каравела, 2008. – 352 с. – Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7258/7/L_Podoljak_V_Yurchenko_FS_2006_NPU.pdf

39. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2023. – Режим доступу: <http://surl.li/Ingqs>

40. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2022. – Режим доступу: <http://surl.li/dztjc>

41. Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2022. – Режим доступу: <http://surl.li/evnhu>

42. Пометун О. І. Практика реалізації компетентнісного підходу в суспільствознавчих дисциплінах // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : “К.І.С.”, 2004. – 112 с. – С. 105–107.

43. Права здобувачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Режим доступу: <https://efund.pnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>

44. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Влсова, В. В. Семиченко, С. Ю. Пашенко, Я. Г. Невідома / за ред. О.І. Власової. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. – 405 с.

45. Середницька І. Стресостійкість як спосіб попередження конфліктів у студентській молоді // Педагогічна думка. – 2005. – № 4. – С. 20–24.

46. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с. – Режим доступу: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7585/1/Сисоєва%20Пед%20творч.PDF>

47. Спіріна Т. П., Зарюгіна Ю. Є. Особливості адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищому навчальному закладі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». – 2014. – Вип. 32. – С. 182–184. – Режим доступу: <http://surl.li/mbpbj>

48. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. – Київ, 2020. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

49. Стратегія розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2020–2027 рр. – Івано-Франківськ, 2019. – Режим доступу: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Стратегія-розвитку-ПНУ_сайт2022.pdf
50. Студентський путівник. 2023 р. – Режим доступу: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Студентський_путівник_2023-1.pdf
51. Султанова Л., Тринус О. Професійне самовдосконалення майбутніх педагогів у контексті Нової української школи: навчальний посібник / Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. – 179 с. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/729392/1/Посібник_для_ЕБ_НАПН.pdf
52. Теоретичні і методичні засади організації практики у закладах вищої педагогічної освіти: аналітичні матеріали / М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Н.О. Філіпчук; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2022. – 278 с. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/731924/1/АНАЛІТИЧНІ%20МАТЕРІАЛИ.pdf>
53. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 168 с.
54. Чистяк О. В. Адаптація студентів першокурсників закладу вищої освіти // Теорія і практика сучасної психології. – 2019. – № 1., Т. 2. – С. 149–152. – Режим доступу: http://tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2019/part_2/30.pdf
55. Шалівська Ю. В. Професійне самовиховання майбутнього вчителя: теоретичні аспекти проблеми // Інноватика у вихованні. – 2019. – № 10. – С. 281–288. – Режим доступу: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iu/article/view/196/181>
56. Шевчук Г. Й. Індивідуальна освітня траєкторія студента: суть і ключові аспекти організації // Педагогічні науки: збірник наукових праць. – 2021. – Вип. 95. – С. 56–61. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B9/Downloads/4437-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-7729-1-10-20210802.pdf>
57. Шутов Д. О. Професійна компетентність вчителя історії профільної школи як суб'єкта освітнього процесу // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Педагогічні науки. – 2022. – № 2 (53). – С. 53–60. – Режим доступу: <http://journals.maup.com.ua/index.php/pedagogy/issue/view/226>
58. Шутов Д. Структура та складові професійної компетентності вчителя історії профільної школи // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2019. – № 4. – С. 3–14. – Режим доступу: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/88b46859-9401-4813-8d5b-f59bf6b24e88/content>
59. Щербаків К. Й. Вступ до спеціальності. – К. : Вища школа, 1997. – 165 с.
60. Юрченко В. І. Вплив взаємин між студентами і викладачами на «Я – концепцію» майбутнього вчителя // Освіта і управління. – 1997. – № 1. – С. 119–123.